

STEFFEN SLOT

SAMTALER DER INSPIRERER

CONSTRUCTIVE
INSTITUTE

STEFFEN SLOT

Steffen Slot var Fellow på Constructive Institute i Aarhus 2022/2023 på stipendium fra Trygfonden. Han er journalist på Frederiksborg Amts Avis/Sjællandske Medier, hvor han har været Cavling-nomineret for at afdække magtmisbrug.

Samtaler der inspirerer

Denne bog er til alle jer, der elsker journalistikkens tætte kontakt til menneskers erfaringer, viden og ideer. Til jer der tror på, at borgere i et demokrati skal have et sted at mødes for at diskutere. Ikke en kampplads, ikke et sted for rygklapperi, men et sted for samtaler, der inspirerer til at gøre vores samfund bedre.

Bogen er især til alle jer, der med bekymring lægger mærke til, at journalistikken er trådt i baggrunden som det sted, hvor magthaverne og borgere mødes for at hente inspiration til at tage de gode beslutninger.

Det skal vi ændre, i fællesskab – alle der vil være med. Det skal vokse nedefra, ud af borgernes spørgsmål, ud af journalisternes nysgerrighed.

I små og store temaer skal vi samle borgere, politikere, embedsfolk og eksperter om at løse de problemer, der optager os. Denne bog beskriver en metode til at nå i mål, selvom vi har travlt.

Vi kan ikke bruge den hver dag, men når vi har fat i den helt særlige historie, der optager mange mennesker, kan vi nå længere i samarbejde. Vi skal blot i vores planlægning fokusere skarpere på de fire nøgleord...

... magt, engagement, formidling og tillid.

Den helt centrale pointe i denne bog er, at når vi som journalister afdækker et problem, har vi en enestående mulighed for at gå et skridt videre og samle et hold, der kan komme med forslag til løsninger.

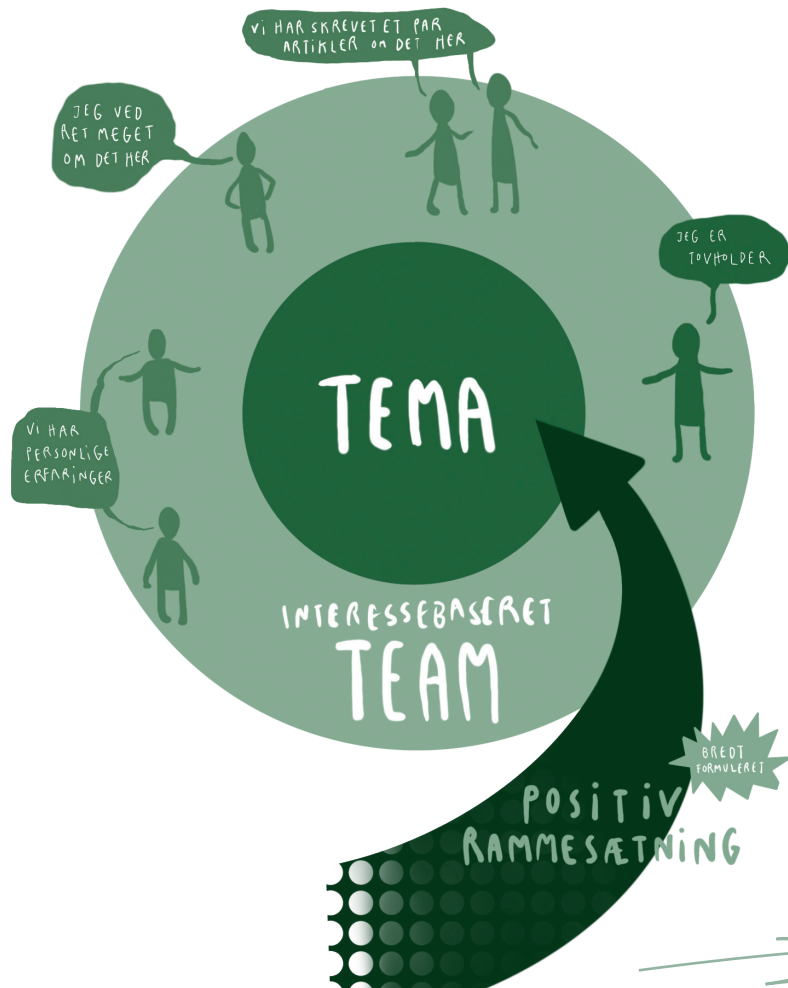
I lokaljournalistikken, hvor jeg har arbejdet i 20 år, er vi helt tæt på menneskers daglige glæder og udfordringer. Men der er en tendens til, at lokale medier er opdelt i siloer med en snæver geografisk tilknytning.

Vi udnytter ikke, at der i Køge kan være en løsning på et problem, som de kæmper med i Kalundborg. I travlheden får vi ikke bragt to kolleger sammen, selvom den ene sidder med baggrundsviden om et emne, imens den anden – halvtreds kilometer derfra - har kontakten til de sårbare erfaringskilder.

Når de mønstre opstår, skal vi i kortere perioder lade journalisterne arbejde på tværs af siloerne. De skal bruge deres engagement og viden til at udpege og samle et hold, der i et journalistisk tema er interesseret i at nå længere end plejer for at finde løsninger på et problem.

Holdet skal bestå af borgere, politikere, eksperter og embedsfolk, der lover at bidrage aktivt med handling, viden og ideer. Journalisternes opgave bliver at lytte og facilitere samtalerne i det, som jeg kalder...

... interessebaserede fællesskaber.

Denne bog har også som mål at bringe elfenbenstårnet ned i stueplan ved at tage afsæt i den viden og de ideer, som vi har som journalister. Metoden er et ideudviklingsværktøj med fokus på magt, engagement, formidling og tillid. Inden for den ramme er der plads til at foretage de valg, der passer bedst til jeres kontekst.

Før påsken fik jeg hjælp af holdet af fellows på Constructive Institute til et lille forsøg. Jeg bad dem forestille sig, at de var journalister spredt i en stor regional mediekoncern, og at de havde en særlig interesse i mænd med fødselsdepressioner.

Jeg ridsede op, hvordan vi havde skrevet en god case for nogle måneder siden, og der var også en ekspert, der havde sagt noget klogt og helt igennem forudsigeligt, men derefter var emnet gået i stå.

Nu skulle vi i gang med at inspirere og diskutere løsninger, og det skulle være i en konstruktiv rammesætning, sagde jeg. Temaet skulle også være relevant for de nybagte familier, der synes at børn er en af livets gaver og helt vildt hårdt!

På blot 45 minutter kom der blændende gode ideer til at skrive om emnet ud fra de fire nøgleord magt, engagement, formidling og tillid.

MAGT

 VIDEN

ENGAGEMENT

STORY-
TELLING

TILLID

JEG STOLER
PÅ MIN LOKALE JOURNALIST

Inviterer magt og viden

Husk at ringe til den part, der bliver kritiseret. Tal med en politiker og få et perspektiv fra en ekspert. Lad os indrømme, at det ofte er opskriften på en god historie. Når de flueben er sat, går vi videre til næste historie.

Det skræmmende er, at når man har været længe nok i branchen, begynder svarene at gentage sig. En sommerdag sidste år talte jeg med en kollega, der tilfældigt havde opdaget, at historien fra forleden omtrent var samme historie som for fem år siden. Problemet i ældreplejen var ikke løst, og svarene i de to artikler var enslydende, noget om at forbedre arbejdsvilkår og styrke rekruttering. Men politikeren var skiftet ud...

Jeg har ofte haft den samme fornemmelse. Tingene kører i ring, og jeg har tænkt på, om vi inddrager de rigtige mennesker i vores historier? Måske skal vi have et skarpere fokus på, om vores kilder reelt set har magt og viden til at tage beslutninger, der løser et problem?

I Danmark er samspeilet mellem politikere, embedsfolk og journalister blevet undersøgt af Dybvad-udvalget, og resultatet viser en stor mistillid i kontakten mellem journalister og embedsfolk/politikere¹.

Et af Dybvad-udvalgets medlemmer, Amalie Trangbæk, lektor ved Aarhus Universitet, har i sin Ph.D. fulgt departementschefer. Hun beskriver blandt andet, hvordan journalisternes høje tempo og spørgsmål opfattes af embedsfolkene som daglange afbrydelser. Ikke ét sted nævnes medierne som et sted, hvor beslutningstagerne henter inspirationⁱⁱ.

Det offentlige rum anses som forstyrrende og polariserende, medmindre man skal rejse en folkestemning for en bestemt sag. De virkelig magtfulde benytter sig i stigende grad af den ”stille politik”ⁱⁱⁱ.

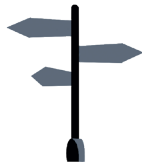
For den demokratiske samtale er det et problem, fordi det skaber afstand mellem folket og eliten.

Hvis vi som journalister vil skabe samtaler, der inspirerer og diskuterer løsninger, er det afgørende, at vi helt fra start identificerer og inddrager de mennesker, der reelt har magt og kan sætte handling bag deres ord.

Består inddragelsen af fysiske møder? Gerne, men det afgørende er et håndslag på at deltage aktivt i det journalistiske tema.

For at identificere magten er der tre oplagte metoder^{iv}.

- **Positionsmetoden:** Hvem sidder på en position, hvor de kan tage beslutninger, der påvirker andre menneskers liv?
- **Beslutningsmetoden:** Hvis vi kigger på de seneste års beslutninger på et område, hvem har så – i praksis og dokumenterbart – haft en stor indflydelse?
- **Reputationsmetoden:** Magten kan også ligge mere skjult, uformelt. Hvis man spørger en bred vifte af mennesker, hvem der har ry for at have størst indflydelse på et emne, kan man kortlægge en anden type magtstruktur.

Og nu vi er i gang: Viden og erfaringer er også magt, så lad os tage en runde for at komme på sporet af mennesker med viden og erfaringer, inden vi inviterer dem til at bidrage med inspiration og løsninger.

Der er en god chance for, at alle siger ja, fordi de er nysgerrige på, hvad vi kan finde ud af i fællesskab.

Skab engagement hos dit publikum

Der er mange gode grunde til at inddrage publikum i et journalistisk tema, og en af de vigtigste er, at det kan skabe kontakt til mennesker med gode ideer til at løse komplekse problemer.

Netop den erkendelse er ikke ny, og de fleste lokaljournalister har på godt og ondt deltaget i borgermøder, der har haft det formål at engagere borgerne i udviklingsprojekter. Store rapporter er skrevet om gevinster og faldgruber^v.

På den positive side tæller, at inddragelse skaber:

På den positive side tæller, at inddragelse skaber:

- Større forståelse af et emne.
- Nye ideer og løsninger, der ikke er tyndet af vanetænkning.
- Muligheder for at få hjælp til at indsamle viden.

Men der er også ting, som vi skal passe på:

- Hvem vil vi inddrage? Tordenskjolds soldater, som vi altid ser?
- Har vi ressourcerne til at gøre det ordentligt? Hvis vi skuffer forventningerne, mister vi tillid hos borgerne.
- Hvad er det præcise formål med inddragelsen?

Det er ofte de hurtige, skæve ideer, der skaber inddragelse, identifikation og smil. Ikke alt behøver at være omfattende og stort.

Hvis emnet er fødselsdepressioner og livet med børn, kan inddragelse fx være en opfordring til at sende billeder af det hårde liv med børn. Eller andre gode ideer, der kommer frem, når journalister ideudvikler med netop det fokus at skabe engagement.

Et større skridt er de fysiske møder, hvor journalisterne er værter. I sin bog "The Art of Gathering" kommer Priya Parker med inspiration til at samle folk på en meningsfuld måde. Tre gode råd husker jeg særlig klart:

- Invitationen har stor betydning. Forbered dine gæster på hvad der skal ske, hvis du fx vil have dem til at svare på særlige spørgsmål.
- Udnyt at du kan bringe dine gæster sammen på tværs af interesser og klasseskel. Hjælp dine gæster med at tale på tværs af vanlige mønstre.
- Det er okay at lukke døren for nogle. Du inviterer og vælger, og det kan være med til at skærpe dialogen.

Formidling – overrask dit publikum

Når vi vil lave journalistik, der er løsningsorienteret og indeholder nuancer, har vi brug for en erstatning for den drivkraft, som sensationen og forenklinger udgør.

Der vil altid være et publikum, der gerne vil samle sig for at tænke dybe tanker om livets mening. Men de fleste vil bare leve livet og overleve i morgen. Derfor skal den konstruktive journalistik formidles på en måde, så et større publikum ikke kan lade være med at deltage i det, som nuancerne gør mere kedeligt og mudret.

Vi skal overraske. Vi skal få smilet frem. Vi skal få folk til at udbryde, at "det er sørme godt tænkt". Der findes ingen let løsning – vi skal eksperimentere med afsæt i emnet og målgruppen.

De forhindringer, som vi skal overvinde, er beskrevet ganske godt i forskningen af vores adfærd på sociale medier. Vi taler meget om falske nyheder. Hvorfor bliver de delt? Algoritmer eller en politisk dagsorden?

Nej, ikke kun. Da forskere fra Massachusetts i 2018 analyserede 126.000 tweets med sande og falske historier, blev de falske historier delt markant mere af helt almindelige mennesker. Analysen viste, at de falske nyheder kunne kobles til følelser som afsky, frygt og overraskelse - følelser med større gennemslagskraft end forventning, glæde og tillid, der var reaktionen på de sande nyheder^{vi}.

Professor Michael Bang Petersen fra Aarhus Universitet har sammen med kolleger beskrevet den evolutionære baggrund for konflikter og løgne, og de konkluderer, at falske rygter er gode til at skabe sammenhold og fælles handlinger, når der er splittelse^{vii}.

Erstatningen for sensationen er muligvis min vigtigste pointe i denne lille bog, fordi hvad nytter samtaler til inspiration, hvis for få er med?

Heldigvis er der også andet end løgne og sensation, der kan skabe opmærksomhed. Denne bogs illustrationer er ét bud. Tidlig inddragelse af fotografer er mindst lige så vigtigt. Derudover er jeg selv inspireret af en tekst om græsrodsbevægelseres muligheder for at engagere publikum. Metoden er at bruge korte, personbårne historier til at gentage, hvorfor et emne eller en sag er vigtigt at arbejde med^{viii}.

Journalister er gode til de store historier, men sjældent til at binde det komplekse sammen. Måske faktaboksen fremover skal være et menneske, der kort og med egne erfaringer fortæller, hvorfor et emne er vigtigt?

Tillid – at dyrke og høste

I store sociale innovationsprojekter opfordres projektlederne til at investere tid i at opbygge tillid, når der skal skabes en god kontakt til de borgere, der deltager. Det betaler sig, fordi når først tilliden er opbygget, kan den veksles til næste led. Nogle er klar til at sige god for dig^{ix}.

Selvom tilliden til journalister generelt er lavt, er det min erfaring, at den enkelte journalist bliver mødt af tillid – især i lokalområder, hvor journalisten har arbejdet i mange år. Vi har allerede opbygget tillid.

Den tillid skal vi have i spil i dette interessebaserede fællesskab, hvor vi under ideudviklingen skal huske at diskutere, hvordan den enkelte journalists netværk kan give adgang til viden og kilder til gavn for et tema.

Nu er vi ved at have ganske mange mennesker inviteret ind til de samtaler, der skal inspirere til at finde gode løsninger.

1. Vi har inviteret magt, viden og erfaringer ind i vores interessebaserede fællesskab.
2. Vi har engageret publikum i emnet.
3. Vi har høstet af den tillid, som mennesker har til den enkelte journalist.

Find støtte på vejen mod samtaler, der inspirerer

SPØRG DIG SELV:

Har vi samlet et godt hold af journalister med interesse i et problem?

SPØRG DIG SELV:

Har vi fat i de rette politikere, eksperter, borgere og journalister?

Indledende research

Identificer magt, viden og erfaring om problemet. Benyt den tillid, som journalister har opbygget i lukkede miljøer.

Begyndende dækningen

Brug holdets viden og engagement til at undersøge problemet og indsamle mulige løsninger.

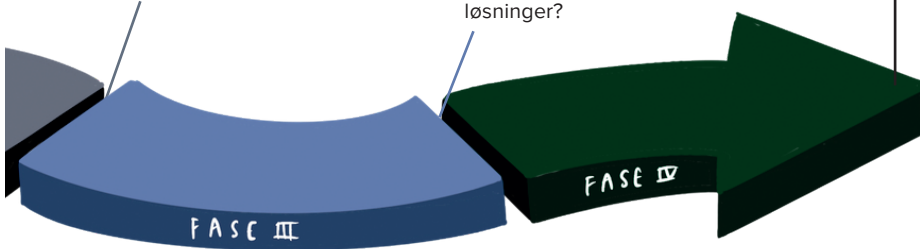
SPØRG DIG SELV:

Er løsninger realistiske?
Kan de skaleres op?

SPØRG DIG SELV:

Har magthaverne
forpligtet sig på konkrete
løsninger?

Forpligtelse af magten:

Diskuterer de mulige løsninger på problemet. Husk fokus på formidling, fordi det bliver kompliceret i denne fase.

Følg op og genstart

Gør status over magthavernes handlinger. Genstart temaet og undersøg, om løsninger ser ud til at virke.

Kan vi facilitere den samtale, der inspirerer til løsninger? Eller bliver det et forudsigeligt slagsmål, hvor synspunkterne er lige så svære at flytte som skyttegrave? Hvis noget er ved at gå skævt, er der nogle greb, man kan tage i brug.

I USA viser undersøgelser, at republikanere og demokrater er trætte af de overdrivelser og fordomme, som modparten møder dem med. En måde at dæmpe en fastlåst konflikt er at skabe personlige relationer og kendskab til rationalet bag modpartens synspunkter^x.

Det kan desuden svække modsætninger i en gruppe, hvis en samtale også handler om andet end problemet. En runde om hvad der gør en dag perfekt, kan løsne op og skabe indbyrdes tillid^{xi}.

I bogen "The Enigma of Reason" kigger forfatterne på det paradoks, at mennesket med få undtagelser er håbløse til selv at ræsonnere sig frem til løsninger. Vi bliver forblændet af vores egne synspunkter og bruger for lidt energi på at analysere, hvor vi kan tage fejl.

Medmindre vi er i selskab med andre mennesker. Hvis vi samles for at argumentere og har et fælles mål, er der større chance for at finde den gode løsning, lyder en af forfatternes konklusioner. Så lad os mødes i...

... samtaler, der inspirerer

Jep, du flyver på din egen energi

Når du bruger tid på at fokusere på magt, engagement, formidling og tillid, vil du komme i tidspres. Hvis du beder din redaktør om et par uger til at forberede et journalistisk tema, vil du sandsynligvis få et ”nej”.

Men hvis du spørger din redaktør om et par timer til at diskutere en plan for at skabe samtaler, der inspirerer til løsninger, bør du få et ”ja” – med den tilføjelse, at det er okay at producere mindre i en periode, hvis resultatet bliver bedre.

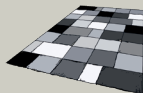
Se dig selv som entreprenør og hent energien i din egen begejstring for at lave bedre journalistik. Hvis det bliver svært, så find inspiration i Sara Saravatshys råd til dem, der vil prøve nye ting – her let tilpasset journalistik.

Fugl i hånden-princippet: Skab det journalistiske tema med de ressourcer, der er til rådighed lige nu.

Lemonade-princippet: Fejl og overraskelser er uundgåelige. Se dem som muligheder for at rette til og få nye synspunkter.

Spraglet tæppe-princippet: Vær ikke bange for at samarbejde med dem, der kan støtte et journalistisk projekt, men bevar din uafhængighed.

Steffen Slot, Aarhus, juni 2023

Grundtanker om konstruktiv journalistik

Guiden her er en del af serie om konstruktiv journalistik lavet af fellows på Constructive Institute. De beskriver enten forskellige fagområder eller tilgange til journalistik, der vil mere end blot registrere.

Fælles bygger de på grundtankerne om konstruktiv journalistik, som Constructive Institute i Aarhus har været med til at definere og formulere.

Konstruktiv journalistik er brobyggende, kritisk og afbalanceret, og fokus er fremadrettet og fremtidsorienteret. Den er baseret på fakta og omhandler oftest vigtige samfundsproblemer.

Konstruktiv journalistik er ikke en promovning af helte, regeringer eller civile samfundsorganisationer. Det er ikke forsimplede, trivielle eller glade nyheder, og journalisten skal aldrig blive advokat for én løsning fremfor en anden.

Constructive Institute operer grundlæggende med tre typer af konstruktiv journalistik: Fokus på løsninger, dæk nuancerne og promovning af den demokratiske samtale.

De tre søjler for konstruktiv journalistik

Journalistik for i morgen

Ambitionen

At bidrage til demokratiet gennem kritisk, konstruktiv journalistik

Fokusér på løsninger

Afslører ikke blot problemer, men undersøger også mulige løsninger.

Dæk nuancer

Stræber efter den bedst opnåelige version af sandheden, og ser verden med begge øjne.

Promovér den demokratiske samtale

Engagerer og faciliterer en debat, der inkluderer borgere i samfundet.

Kildeliste

ⁱ Dybvad-udvalget. (2023). *Bedre samspil mellem Folketing, regering, embedsværk og medier.*

ⁱⁱ Trangbæk, A. (2021). *Life at the top: Understanding top bureaucrats' roles as the link between politicians and administration.* Aarhus: Politica/author.

ⁱⁱⁱ Culpepper, P. D. (2021). *Quiet Politics in Tumultuous Times: Business Power, Populism, and Democracy. Politics & Society.* Ibsen, E. o. (2021). *Quiet Politics, Trade Unions and the Political Elite Network: The Case of Denmark.* Policy & Society.

^{iv} Hoffman-Lange, U. (2017). *Methods of Elite Identification.* I *The Palgrave Handbook of Political Elites.*

^v Davies, A. S. (2012). *Citizen engagement in social innovation – a case study report.* Tepsie/European Commission.

^{vi} Vosoughi, S. R. (2018). *The spread of true and false news online.* Science.

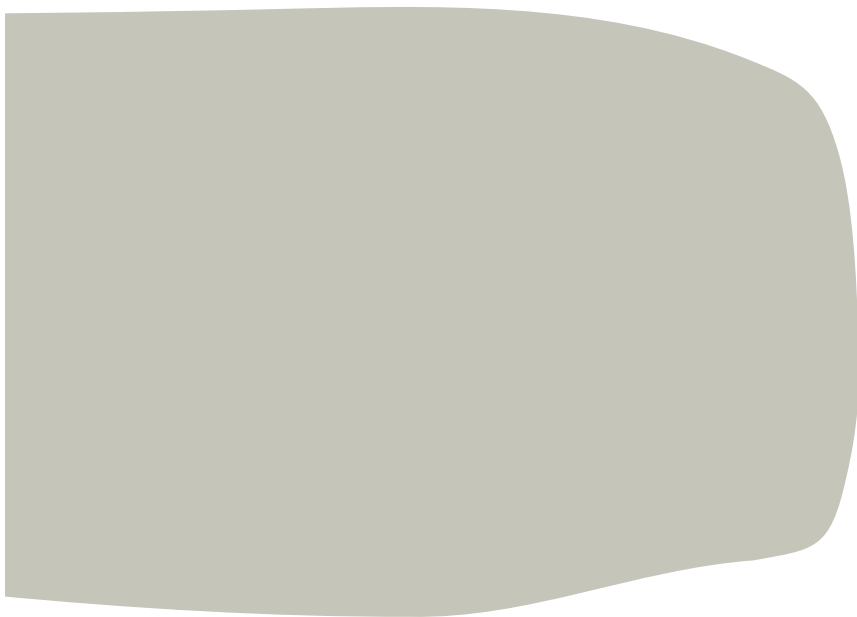
^{vii} Petersen, M. B. (2020). *The Evolutionary Psychology of Conflict and the Functions of Falsehood.*

^{viii} Bublitz, m. (2016). *Transformative Stories: A Framework for Crafting Stories for Social Impact Organizations.* Journal of Public Policy & Marketing.

^{ix} Zhang, m. (2022). *Building Trust in Participatory Design to Promote Relational Network for Social Innovation.* Participatory Design Conference 2022: Volume 2.

^x Center, P. R. (2020). *Voters Say Those on the Other Side 'Don't Get' Them. Here's What They Want Them to Know.* Mutz. (2002). *Cross-cutting Social Networks: Testing Democratic Theory in Practice.* American Political Science Review.

^{xi} Broockman, E. S. (2022). *The promise and pitfalls of cross-partisan conversations for reducing affective polarization.* Science Advances.

CONSTRUCTIVE
INSTITUTE

Illustrationer:
Mette Stentoft

Layout:
formatio.dk